

Αγγελική Σ. Δανηλάτου, Δικηγόρος

Αρμοδιότητες των Πολιτικών Δικαστηρίων

Πρόλογος: Βασίλης Τσούμας, Δικηγόρος

Αγγελική Σ. Δανηλάτου, Δικηγόρος

Αρμοδιότητες των Πολιτικών Δικαστηρίων

Πρόλογος: Βασίλης Τσούμας, Δικηγόρος

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αρμοδιότητες των Πολιτικών Δικαστηρίων
Αγγλική Δανηλάτου

ISBN 978-960-562-405-7

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Γιάννης Μαμαλούκος
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Αγγελική Ορφανουδάκη
Παραγωγή:	NB Production AM300415M23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομικάλη 23, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819

<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομικάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521

Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212

Πάτρα: Κανάρη 28-30, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600

Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europe's 500
Διακρίσεις ποιότητας

Committed to excellence

© 2015, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν έργο, στο οποίο εξετάζονται θέματα αρμοδιότητας των πολιτικών δικαστηρίων, χωρίζεται σε δύο μέρη:

Στο πρώτο μέρος γίνεται εκτενής, κατά το δυνατόν, αναφορά στην έννοια και τις διακρίσεις της καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητας γενικά (έρευνα αρμοδιότητας, παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο κ.λπ.), με γνώμονα τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Στο δεύτερο μέρος ερευνάται η καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα των πολιτικών δικαστηρίων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις κατά τον ΑΚ, τον ΚΠολΔ και βάσει ειδικών αστικών νόμων. Η παράθεση των εξεταζομένων περιπτώσεων γίνεται σε απόλυτη αλφαβητική σειρά των οικείων λημμάτων.

Προς διευκόλυνση του αναγνώστη σε κάθε λήμμα παρατίθεται διάγραμμα, όπου αναφέρεται η καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα, καθώς και η κατά περίπτωση ακολουθητέα διαδικασία. Επίσης παρατίθενται παρατηρήσεις, με βάση τη θεωρία και τα νομολογιακά δεδομένα.

Απρίλιος 2015
Βασίλης Τσούμας

Civil Courts' Jurisdiction
Aggeliki Danilatou

ISBN 978-960-562-405-7

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2015, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

A. Εισαγωγή

B. Καθ' ύλην αρμοδιότητα

1. Αρμόδια καθ' ύλην δικαστήρια για την εκδίκαση πολιτικών υποθέσεων.....	1
2. Η γενική καθ' ύλην αρμοδιότητα - Η αξία του αντικειμένου της διαφοράς ως κριτήριο καθορισμού της	2
α. Γενικά	2
β. Καθορισμός της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς	4
γ. Καθορισμός της καθ' ύλην αρμοδιότητας επί σωρεύσεως απαιτήσεων και ομοδικίας.	8
i) Αντικειμενική σώρευση απαιτήσεων.....	8
ii) Επικουρική σώρευση απαιτήσεων.....	9
iii) Ενεργητική και παθητική ομοδικία	9
δ. Προσδιορισμός της αξίας του αντικειμένου σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.....	11
ε. Καθορισμός της καθ' ύλην αρμοδιότητας επί περιοδικών παροχών	12
i) Αντικείμενο της αγωγής αποτελούν αυτές καθ' εαυτές οι περιοδικές παροχές	13
ii) Αντικείμενο της αγωγής αποτελεί αυτή καθ' εαυτή η έννομη σχέση	14
3. Η εξαιρετική καθ' ύλην αρμοδιότητα.....	15
α. Των Ειρηνοδικείων.....	15
β. Των Μονομελών Πρωτοδικείων	17
4. Η αποκλειστική καθ' ύλην αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων	20
5. Ανακεφαλαίωση.....	20

Γ. Κατά τόπον αρμοδιότητα

1. Γενική δωσιδικία και δωσιδικία διαμονής.....	22
2. Ειδική δωσιδικία	25
α. Αποκλειστική	25
i) Δωσιδικία εταιρικών διαφορών.....	25
ii) Δωσιδικία διαχείρισης ύστερα από δικαστική εντολή	26
iii) Δωσιδικία τοποθεσίας ακινήτων	27

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

iv) Δωσιδικία κληρονομίας	28
v) Συνάφεια - Παρεπόμενο	29
vi) Δωσιδικία ανταγωγής	34
β. Συντρέχουσα.....	35
i) Δωσιδικία δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών	35
ii) Δωσιδικία δικαιοπραξίας.....	35
iii) Διαφορές από αδικοπραξία	42
iv) Δωσιδικία της διαχείρισης χωρίς δικαστική εντολή	43
v) Δωσιδικία λόγω ομοδικίας	44
vi) Απαιτήσεις κατά σπουδαστών, μαθητών, υπηρετών, υπαλλήλων κ.λπ.....	46
vii) Δωσιδικία γαμικών διαφορών	47
viii) Δωσιδικία διατροφής	47
ix) Δικαιοδοσία περιουσίας κατοίκων αλλοδαπής.....	48
3. Παρέκταση της αρμοδιότητας.....	49
Δ. Έρευνα της αρμοδιότητας - Παραπομπή σε αρμόδιο δικαστήριο	
α. Το αμετάβλητο της αρμοδιότητας.....	55
β. Έρευνα της αρμοδιότητας.....	56
i) Αυτεπάγγελτη έρευνα	56
ii) Ένσταση αναρμοδιότητας.....	58
iii) Κρίση περί αναρμοδιότητας	58
iv) Έρευνα της αρμοδιότητας από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο και τον Άρειο Πάγο	59
v) Παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο.....	62

II. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Αδικοιολόγητος πλουτισμός	65
Αδικοπραξία.....	68
Αλληλόχρεος λογαριασμός.....	73
Αμοιβές.....	74
Αναγγελία δικαιώματος	80
Αναγκαστική απαλλοτρίωση	81
Αναγκαστική εκτέλεση.....	83
Ακυρότητα	101

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Απόδειξη	102
Ασφάλιση	103
Ασφαλιστικά μέτρα.....	105
Αυτοκίνητα	113
Αφάνεια	116
Δάνειο	117
Δήλωση βουλήσεως	118
Δημοσιεύματα - Ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές	120
Διαθήκη - Κληρονομικές διαφορές	121
Α. Η δωσιδικία της κληρονομίας	127
Β. Περιεχόμενο και ερμηνεία της διαθήκης.....	129
Γ. Μέμψη άστοργης δωρεάς	132
Δ. Αποδοχή και αποποίηση κληρονομίας	132
Ε. Σχολάζουσα κληρονομία	132
Στ. Αγωγή περί κλήρου	132
Ζ. Σχέσεις περισσότερων κληρονόμων	133
Η. Εκκαθάριση της κληρονομίας	133
Θ. Τρόπος.....	134
Ι. Εκτελεστής της διαθήκης	134
Διαιτησία	135
Διανομή	136
Διαπραγματεύσεις	138
Διαταγή πληρωμής - Διαφορές από πιστωτικούς τίτλους.....	139
Δικαίωμα επιφάνειας.....	142
Διοίκηση αλλοτρίων	142
Διόρθωση και ερμηνεία δικαστικής απόφασης	144
Δουλείες (πραγματικές) - Γειτονικό δίκαιο.....	145
Δωρεά	153
Εγγυοδοσία	154
Εκούσια δικαιοδοσία (Γενικές διατάξεις).....	155

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εκχώρηση απαίτησης	157
Ένδικα μέσα & ανακοπές.....	157
Ενέχυρο	160
Εντολή	161
Εξαίρεση δικαστών και υπαλλήλων της γραμματείας	162
Επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση	162
Επίδειξη πράγματος - εγγράφων	163
Επιδόσεις.....	164
Εταιρία	164
Ευεργέτημα πενίας.....	167
Ευθύνη ξενοδόχων	168
Ζημίες από βοσκή ζώων	168
Ηλεκτρονικές δικαιοπραξίες.....	169
Ίδρυμα	170
Καταδολίευση δανειστών.....	171
Καταναλωτές	172
Κοινωνία	173
Κτηματολόγιο.....	176
Κυριότητα	178
Ληξιαρχικές πράξεις.....	183
Λογοδοσία	184
Μεσεγγυούχος.....	185
Μεσιτεία	187
Μίσθωση αστική - εμπορική - ειδικές μισθωτικές συμβάσεις	188
Α. Καθ' ύλην αρμοδιότητα	190
Β. Περιπτώσεις	191
Γ. Κατά τόπον αρμοδιότητα	192
Δ. Ακολουθούμενη διαδικασία	193
Ε. Επίμορτη αγροληψία	195
Νομή.....	196

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νομικά πρόσωπα.....	199
Οικογενειακό Δίκαιο	201
Οριζόντια ιδιοκτησία.....	214
Α. Διαφορές που υπάγονται στην ανωτέρω αποκλειστική αρμοδιότητα	216
Β. Διαφορές μη υπαγόμενες στην ως άνω αποκλειστική αρμοδιότητα	218
Γ. Διάφορα.....	219
Παρακαταθήκη.....	221
Παραπομπή από δικαστήριο σε δικαστήριο.....	223
Πληρεξουσιότητα	223
Πνευματική ιδιοκτησία.....	224
Προκήρυξη.....	226
Προσωπικά δεδομένα	226
Προσωπικότητα	228
Πώληση	231
Σύμβαση εργασίας.....	233
Α. Καθ' ύλην αρμοδιότητα	235
Β. Κατά τόπον αρμοδιότητα.....	238
Σύμβαση έργου	239
Σωματεία - Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί	241
Υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα.....	247
Υποθήκη.....	248
Υποθηκοφυλακεία.....	251
Χρησιδάνειο.....	251
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ.....	253

ΔΙΑΘΗΚΗ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Ενέργεια	Αρμοδιότητα καθ' ύλην	Αρμοδιότητα κατά τόπο	Διαδικασία
Δημοσίευση δημόσιας ή μυστικής ή έκτακτης διαθήκης [1]	Ειρηνοδίκη (807 παρ. 1 ΚΠολΔ - 17 παρ. 16 Ν 4055/2012)	Ειρηνοδίκη της περιφέρειας που εδρεύει ο συμβολαιογράφος που τη συνέταξε ή στον οποίο έχει κατατεθεί (807 ΚΠολΔ - 17 παρ. 16 Ν 4055/2012)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Δημοσίευση ιδιόγραφης διαθήκης και κήρυξή της ως κυρίας	Ειρηνοδίκη (1774 ΑΚ - όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 4 παρ. 6 Ν 4055/2012 - και 807 ΚΠολΔ - όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 17 παρ. 16 Ν 4055/2012)	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου: α) της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη, ή β) της διαμονής του κατόχου της, ο οποίος την εμφανίζει για δημοσίευση (1774 ΑΚ - όπως έχει αντικατασταθεί από το άρθρο 4 παρ. 6 Ν 4055/2012- και 807 ΚΠολΔ - όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 17 παρ. 16 Ν 4055/2012)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Κήρυξη ως κύριας ιδιόγραφης διαθήκης	Ειρηνοδίκη (808 παρ. 3 ΚΠολΔ - όπως αντικ. από το άρθρο 17 παρ. 17 Ν 4055/2012)	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου: α) της τελευταίας κατοικίας ή διαμονής του διαθέτη, ή β) της διαμονής του κατόχου της, ο οποίος την εμφανίζει για δημοσίευση (1774 ΑΚ - όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 4 παρ. 6 Ν 4055/2012- και 807 ΚΠολΔ - όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 17 παρ. 16 Ν 4055/2012)	Εκουσίας δικαιοδοσίας

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ενέργεια	Αρμοδιότητα καθ' ύλην	Αρμοδιότητα κατά τόπο	Διαδικασία
Κήρυξη ως κυρίας ιδιόγραφης διαθήκης που δημοσιεύθηκε από προξενική αρχή	Ειρηνοδίκη (808 παρ. 3 ΚΠολΔ, όπως αντικ. από την παρ. 17 του άρθρου 17 Ν 4055/2012)	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας, ήτοι: του Ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του την κατοικία του ή, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του ή του Ειρηνοδικείου της πρωτεύουσας του κράτους, αν ο κληρονομούμενος δεν είχε ούτε διαμονή 808 παρ. 3 εδ. 2, 810 ΚΠολΔ - όπως αντικ. από τις παρ. 17 και 23 αντίστοιχα του άρθρου 17 του Ν 4055/2012	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αίτηση του έχοντος έννομο συμφέρον για να διαταχθεί όποιος κατέχει διαθήκη να την καταθέσει	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (811 ΚΠολΔ, 810 ΚΠολΔ όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 17 εδ. 22 Ν 4055/2012)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Δήλωση αποποίησης κληρονομίας	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (812 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Δήλωση αποδοχής κληρονομίας με το ευεργέτημα της απογραφής	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (812 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας

II. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ενέργεια	Αρμοδιότητα καθ' ύλην	Αρμοδιότητα κατά τόπο	Διαδικασία
Δήλωση αποδοχής ή αποποίησης του λειτουργήματος του εκτελεστή ή παραίτησης από αυτό	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (812 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Δήλωση αποδοχής του διορισμού κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας ή παραίτησης από αυτόν	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (812 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Διορισμός ειδικού κηδεμόνα, αντικατάσταση ή παύση του	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (813 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το δημόσιο	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (813 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Διορισμός εκκαθαριστή κληρονομίας, διορισμός, αντικατάσταση και παύση εκκαθαριστή	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (814 ΚΠολΔ, 2031 ΑΚ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Παύση εκτελεστή, ορισμός προθεσμίας δήλωσης αποδοχής του εκτελεστή	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (815 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ενέργεια	Αρμοδιότητα καθ' ύλην	Αρμοδιότητα κατά τόπο	Διαδικασία
Δικαστική εκκαθάριση της κληρονομικής περιουσίας και διορισμός εκκαθαριστή, όταν ο κληρονόμος που έχει το ευεργέτημα της απογραφής έχει το δικαίωμα να παραχωρήσει την κληρονομική περιουσία στους δανειστές της κληρονομίας ή τους κληροδόχους	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (817 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αίτηση του βαρυνόμενου με το κληρονομικό καταπίστευμα για να αποφασίσει το δικαστήριο αν επιβάλλεται κατά το νόμο από τους κανόνες της τακτικής διαχείρισης να διαθέσει αντικείμενα της κληρονομίας	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (818 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αίτηση για χορήγηση πιστοποιητικού για κληρονομικό δικαίωμα	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (819 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας

II. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ενέργεια	Αρμοδιότητα καθ' ύλην	Αρμοδιότητα κατά τόπο	Διαδικασία
Αίτηση περί κηρύξεως ανίσχυρου, αφαίρεσης, τροποποίησης ή ανάκλησης του κληρονομητηρίου	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της κληρονομίας (823 ΚΠολΔ, 1965 ΑΚ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αμφισβητήσεις κατά την ερμηνεία διαθήκης με την οποία διατίθενται στοιχεία υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών	Εφετείου	Εφετείου της έδρας της αποκεντρωμένης διοίκησης που εποπτεύει την κοινωφελή περιουσία. Αν η κοινωφελής περιουσία υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Οικονομικών, αρμόδιο είναι το Εφετείο Αθηνών	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αίτηση για σφράγιση πραγμάτων της κληρονομιαίας περιουσίας	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη της περιφέρειας που βρίσκονται τα πράγματα (826 ΚΠολΔ - όπως αντικ. από το άρθρο 17 παρ. 26 Ν 4055/2012)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αίτηση για ορισμό μεσεγγυούχου των αντικειμένων που σφραγίζονται ή αποσφραγίζονται και απογράφονται	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της περιφέρειας που βρίσκονται τα πράγματα, ο οποίος διέταξε τη σφράγιση (829, 833 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αίτηση για αποσφράγιση των σφραγισθέντων αντικειμένων	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της περιφέρειας που βρίσκονται τα πράγματα, ο οποίος διέταξε τη σφράγιση (831 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας
Αίτηση για απογραφή πραγμάτων της κληρονομιαίας περιουσίας	Ειρηνοδίκη	Ειρηνοδίκη του δικαστηρίου της περιφέρειας που βρίσκονται τα πράγματα (838 ΚΠολΔ)	Εκουσίας δικαιοδοσίας

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ενέργεια	Αρμοδιότητα καθ' ύλην	Αρμοδιότητα κατά τόπο	Διαδικασία
Άσκηση αναγνωριστικής αγωγής για δικαστική διατύπωση της ακυρότητας διαθήκης	Πολυμελούς Πρωτοδικείου	Δικαστηρίου της κληρονομίας (30 ΚΠολΔ)	Τακτική
Μέμψη άστοργης δωρεάς	Προσδιορίζεται από την αξία του κληρονομικού μεριδίου	Δικαστηρίου της κληρονομίας (30 ΚΠολΔ)	Τακτική
Αγωγή περί κλήρου	Προσδιορίζεται από την αξία του κληρονομικού μεριδίου κατά το χρόνο κατάθεσής της	Δικαστηρίου της κληρονομίας (30 ΚΠολΔ)	Τακτική
Αγωγή κατά του νομέα κληρονομίας για παροχή πληροφοριών για την κατάσταση της κληρονομίας και την τύχη των αντικειμένων της	Πολυμελούς Πρωτοδικείου	Δικαστηρίου της κληρονομίας (30 ΚΠολΔ)	Τακτική
Αναγνωριστική αγωγή περί ύπαρξης κληρονομικού δικαιώματος	Πολυμελούς Πρωτοδικείου (άρθρο 18 ΚΠολΔ)	Δικαστηρίου της κληρονομίας (30 ΚΠολΔ)	Τακτική

[1] Σε περίπτωση μυστικής ή έκτακτης διαθήκης που βρίσκεται σε συμβολαιογράφο ο οποίος εδρεύει έξω από την έδρα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, αρμόδιο για τη δημοσίευση είναι το Ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο συμβολαιογράφος, (807 παρ. 1 εδ.2 ΚΠολΔ).

Σε περίπτωση δημόσιας διαθήκης που έχει συνταχθεί σε προξενική αρχή ή μυστικής ή έκτακτης που έχει κατατεθεί στην αρχή αυτή αρμόδια για τη δημοσίευση είναι η εν λόγω αρχή. Οι προξενικές αρχές έχουν αρμοδιότητα να δημοσιεύουν και τις ιδιόγραφες διαθήκες που τους προσάγονται (807 παρ.2 ΚΠολΔ).

A. Η δωσιδικία της κληρονομίας

Δωσιδικία της κληρονομίας. Από τη διάταξη του άρθρου 30 παρ. 1 ΚΠολΔ συνάγεται ότι οι κληρονομικές διαφορές, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι σχετικές με απαιτήσεις του κληρονόμου κατά του νομέως ή κατόχου της κληρονομίας ή με αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος ή αναγνώριση του κύρους ή της ακυρότητας της διαθήκης, υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του την κατοικία του και εν ελλείψει αυτής την διαμονή του.¹⁴²

Κατοικία ή διαμονή κληρονομούμενου στην ημεδαπή. Η δωσιδικία της κληρονομίας έχει ως βασική προϋπόθεση την κατοικία ή τη διαμονή του κληρονομούμενου στην ημεδαπή κατά το χρόνο του θανάτου του.¹⁴³ Η θεσπιζόμενη με την παραπάνω διάταξη ειδική δωσιδικία της κληρονομίας είναι αποκλειστική και υπερισχύει ως ειδικότερη ακόμη και των αποκλειστικών δωσιδικιών των εταιρικών σχέσεων (άρθρο 27 ΚΠολΔ) και της τοποθεσίας του ακινήτου (άρθρο 29 ΚΠολΔ), ενώ αποκλείει κάθε άλλη συντρέχουσα δωσιδικία, όπως τη δωσιδικία της περιουσίας (άρθρο 40 ΚΠολΔ).¹⁴⁴

Η ρύθμιση αυτή καλείται σε εφαρμογή προκειμένου να ρυθμίσει την κατά τόπο αρμοδιότητα και, κατ' επέκταση, τη διεθνή δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων και όχι και των αλλοδαπών, η διεθνής δικαιοδοσία των οποίων κρίνεται κατά το αλλοδαπό δικονομικό δίκαιο.¹⁴⁵

Κατοικία ή διαμονή κληρονομούμενου στην αλλοδαπή. Αν ο κληρονομούμενος είχε κατά το χρόνο του θανάτου του την κατοικία του και εν ελλείψει κατοικίας τη διαμονή του στην αλλοδαπή, δεν υφίσταται συνδεδετικό στοιχείο που να θεμελιώνει δωσιδικία της κληρονομίας ημεδαπού δικαστηρίου για την επίλυση

142. ΕφΑθ 5987/93 ΕλλΔν 36,880.

143. ΕφΑθ 9015/91, ΕλλΔν 34, 1630

144. ΕφΑθ 4896/2003 ΕλλΔν 2004,497, ΕφΑθ 1609/2003 ΕλλΔν 2004,1466, ΑΠ 123/2000 ΕλλΔν 41,982, ΝοΒ 2001,230, ΑΠ 583/95 ΕλλΔν 37,525, ΕφΑθ 5987/93 ΕλλΔν 36,880. ΕφΠατρ 689/90 ΑχΝομ 1991,341, ΕφΑθ 7541/ 85 ΕλλΔν 27,318, ΝοΒ 33, 1210.

145. ΠΠρΑθ 9970/97 ΕλλΔν 39,677, ΕφΑθ 9015/91 ΕλλΔν 34,1630.

των μνημονευομένων στο άρθρο 30 διαφορών, αδιαφόρως του αν πρόκειται για κληρονομία ημεδαπού ή αλλοδαπού και ανεξαρτήτως επίσης του αν υπάρχουν ή όχι κληρονομιαία στοιχεία στην Ελλάδα.¹⁴⁶

Έχει κριθεί ότι τα ελληνικά δικαστήρια είναι αρμόδια αν ζητείται με βάση την κληρονομία, η αναγνώριση κληρονομικού εμπράγματος δικαιώματος σε κληρονομιαία ακίνητα που βρίσκονται στην Ελλάδα, οπότε συντρέχει η κατά το άρθρο 29 ΚΠολΔ δωσιδικία των ακινήτων. Μπορεί δηλαδή να υπάρχει διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων, συνεπεία συνδρομής της αποκλειστικής δωσιδικίας των ακινήτων, δηλ. αν κληρονομιαία ακίνητα βρίσκονται στην Ελλάδα¹⁴⁷ (βλ. πάντως και παραπάνω περί αποκλεισμού των λοιπών δωσιδικιών, ακόμα και των αποκλειστικών, από τη δωσιδικία της κληρονομίας).

- 236 **Παρέκταση αρμοδιότητας - Ένσταση αναρμοδιότητας.** Έχει κριθεί ότι είναι νόμιμη, κατά το ελληνικό δικονομικό δίκαιο, η συμφωνία παρεκτάσεως των ελληνικών δικαστηρίων για διαφορές από την κληρονομία κατοίκου αλλοδαπής.¹⁴⁸

Η δωσιδικία της κληρονομίας είναι αποκλειστική, οπότε παρέκταση της τοπικής αρμοδιότητας χωρεί μόνο με ρητή συμφωνία των διαδίκων. Στις περιπτώσεις, που δεν εκώρρησε παρέκταση της τοπικής αρμοδιότητας και της δικαιοδοσίας του ημεδαπού πολιτικού δικαστηρίου για κάποια διαφορά, η οποία δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία των ελληνικών πολιτικών δικαστηρίων, η σχετική ένσταση μπορεί να προταθεί από τον εναγόμενο, σε κάθε στάση της δίκης και για πρώτη φορά στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο ως λόγος εφέσεως αφού η δικαιοδοσία εξετάζεται από το δικαστήριο πάντοτε και αυτεπαγγέλτως και η σχετική ένσταση είναι δημοσίας τάξεως, βάσει των άρθρων 269 παρ.1 και 527 περ.3 ΚΠολΔ.¹⁴⁹

- 237 **Διανομή μεμονωμένου κληρονομιαίου ακινήτου.** Η κατά τόπο αρμοδιότητα προς εκδίκαση αγωγής διανομής μεμονωμένου κληρονομιαίου ακινήτου προσδιορίζεται από την τοποθεσία όπου βρίσκεται το ακίνητο, κατά το άρθρο 29 ΚΠολΔ, διότι, στην περίπτωση αυτή, βάση της περί διανομής του μεμονωμένου τούτου κληρονομιαίου ακινήτου αγωγής δεν είναι το κληρονομικό δικαίωμα των

146. ΕφΑθ 4896/2003 ΕλλΔν 2004,497, ΕφΑθ 1609/2003 ΕλλΔν 2004,1466, ΑΠ 123/2000 ΕλλΔν 41,982, ΑΠ 583/95 ΕλλΔν 37,525. ΑΠ 5831/95 ΕλλΔν 37,329, ΕλλΔν 37,595.

147. ΑΠ 1730/2009 ΕλλΔν 2012,42, ΑΠ 400/2009 ΝοΒ 2009,1433, ΕφΑθ 4896/2003 ΕλλΔν 2004,497, ΕφΑθ 1609/2003 ΕλλΔν 2004,1466, ΑΠ 123/2000 ΕλλΔν 41,982, ΑΠ 1245/1996, ΑΠ 583/95 ΕλλΔν 37,525.

148. ΠΠρΑθ 9970/97 ΕλλΔν 39,677.

149. ΕφΑθ 7541/85 ΝοΒ 33,1210.

κοινωνών, όπως συμβαίνει στην περί διανομής κοινού κλήρου αγωγή,¹⁵⁰ εκτός αν μπορεί να θεωρηθεί ότι το ακίνητο του οποίου ζητείται η διανομή αποτελεί την όλη κληρονομασία περιουσία.¹⁵¹

Β. Περιεχόμενο και ερμηνεία της διαθήκης

1. Ερμηνεία διαθήκης με την οποία διατίθενται στοιχεία υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών

Καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα. Κατά το άρθρο 825 ΚΠολΔ κάθε αμφι- 238 βολία ή αμφισβήτηση για την ερμηνεία διαθήκης ή άλλης πράξης με την οποία διαθέτονται περιουσιακά στοιχεία με κληρονομία, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών, εφόσον αναφέρεται στον τρόπο της εκκαθάρισης και γενικά της διαχείρισης και της εκτέλεσης της περιουσίας που έχει διατεθεί για το κράτος ή για κοινωφελή σκοπό, υπάγεται στην αρμοδιότητα του Εφετείου της έδρας της αποκεντρωμένης διοίκησης που εποπτεύει την κοινωφελή περιουσία. Αν η κοινωφελής περιουσία υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Οικονομικών, αρμόδιο είναι το Εφετείο Αθηνών.

Αρμοδιότητα Εφετείου Αθηνών. Παλαιότερα, ήτοι πριν από την αντικατάσταση του άρθρου 825 ΚΠολΔ από το άρθρο 77 παρ. 3 Ν 4182/2013 (ΦΕΚ Α' 185/10.9.2013) αρμόδιο δικαστήριο για κάθε τυχόν αμφισβήτηση κατά την ερμηνεία διαθήκης με την οποία διατίθενται με κληρονομία, κληροδοσία ή δωρεά¹⁵² στοιχεία υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών, όσον αφορά τον τρόπο εκκαθάρισης, της διαχείρισης και της εκτέλεσης της διατεθείσας περιουσίας,¹⁵³ ήταν το Εφετείο Αθηνών, το οποίο δίκαιε κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.¹⁵⁴

150. Εφαθ 3003/1975, Αρμ 29 σ. 358, Μπαλής, ΚληρΔ, έκδ. Ε', σ. 442 έως 443, Τούσης, Κληρονομικών Δίκαιον, παρ.180, σ. 442 και παρ. 181, σ. 447 σημ. 7.

151. ΠΠρΠειρ 983/79 Αρμ 35,42, ΠΠρΑθ 3941/1977 ΝοΒ 25,571.

152. ΑΠ 1062/2004 Δ 2005,575, ΑΠ 78/2005 ΝοΒ 2005,1417.

153. ΠΠρΑμφ 87/2012 ΕφαΔ 2013,141, ΑΠ 1062/2004 Δ 2005,575, ΑΠ 78/2005 ΝοΒ 2005,1417, Εφαθ 5069/98 ΕλλΔνη 2000,184, Εφαθ 4484/98 ΝοΒ 47,617, Εφαθ 6033/95 ΕλλΔνη 37,1145, ΑΠ 1583/95 ΕλλΔνη 38,1118, Εφαθ 361/88 ΕλλΔνη 31,1522, Εφαθ 1868/83 Δ 15,265, ΑΠ 1706/81 ΝοΒ 30,1060, ΑΠ 91/80 ΝοΒ 28,1438, ΑΠ 710/74 ΝοΒ 23,301, Εφαθ 10729/80 ΝοΒ 28, 1516, Εφαθ 8407/80 ΝοΒ 29,568, ΑΠ 619/76 ΝοΒ 25,9, Εφαθ 9122/82 Δ 15,52.

154. Εφαθ 863/83 ΕλλΔνη 25,573, ΑΠ 1706/81 ΝοΒ 30,1060, 1488/81 ΝοΒ 30,913, Εφαθ 9285/81 ΝοΒ 30,460, ΑΠ 91/80 ΝοΒ 28,1438, ΑΠ 1015/77 ΝοΒ 26,914, ΑΠ 955/75 ΝοΒ 24,265.

Το εν λόγω δικαστήριο είναι αρμόδιο και για κάθε διαφορά που συνδέεται με το ποσοστό της κληρονομίας, το οποίο θα πάρει κάθε ένα από τα κοινωφελή ιδρύματα.¹⁵⁵

Αντίστοιχη ήταν και η καταργηθείσα από τη θέση σε ισχύ του ΚΠολΔ 16.9.1968 - διάταξη του άρθρου 5 του ΑΝ 2039/1939 (άρθρα 1 εδ. στ' και 9 παρ. 1).¹⁵⁶

- 239 **Θέματα ανακύπτοντα κατά την ερμηνεία της διαθήκης, υπέρ του κράτους ή κοινωφελών σκοπών, τα οποία δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα του Εφετείου Αθηνών** (πλέον του Εφετείου της έδρας της αποκεντρωμένης διοίκησης που εποπτεύει την κοινωφελή περιουσία) - **Περιπτώσεις:** α. Δεν προκύπτει αρμοδιότητα του ανωτέρω Εφετείου για την επίλυση αμφιβολίας ή αμφισβητήσεως που προκύπτει από το κείμενο της πράξεως διαθέσεως και αφορά την **ύπαρξη, το περιεχόμενο ή την έκταση του καταλειφθέντος δικαιώματος**, γιατί σ' αυτή την περίπτωση, κατ' ανάγκη κρίνεται το δικαίωμα τρίτων και ειδικότερα των εξ αδιαθέτου κληρονόμων ή συγκληρονόμων ή οφειλετών, στους οποίους θα περιέλθει, με την ενδεχόμενη, υπέρ αυτών ερμηνεία, το δικαίωμα.¹⁵⁷ Η ύπαρξη επομένως του **δικαιώματος τρίτων επί της καταληφθείσας περιουσίας**,¹⁵⁸ όπως το δικαίωμα του κληροδόχου για την είσπραξη της κληροδοσίας¹⁵⁹ δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία του Εφετείου Αθηνών (ως ίσχυε), όπως επίσης δεν υπάγονται ούτε **καταψηφιστικά ή άλλα αιτήματα**.¹⁶⁰ Επομένως δεν έχει αρμοδιότητα το εφετείο για θέματα τα οποία ανάγονται στην αναγνώριση της ύπαρξης ή ανυπαρξίας δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων των όσων τιμώνται στη διαθήκη ή είναι τρίτοι μη αναφερόμενοι στη διαθήκη και τυχόν δικαιούχοι.¹⁶¹
- β. Δεν υπάρχει αρμοδιότητα του ανωτέρω δικαστηρίου όταν με την αγωγή ζητείται η **διεκδίκηση ή η αναγνώριση της κυριότητας του ενάγοντος επί των καταλειφθέντων περιουσιακών στοιχείων**. Αυτό ισχύει έστω και αν για τη διαπίστωση της βασιμότητας της εν λόγω αγωγής απαιτείται να γίνει παρεμπιπτόντως ερμηνεία διαθήκης ή άλλης συστατικής πράξεως υπέρ κοινωφελούς

155. ΕφΑθ 9872/80 ΝοΒ 29,1106.

156. ΕφΑθ 10160/80 ΕλλΔν 22,344, ΕφΑθ 8407/80 ΝοΒ 29,568.

157. ΑΠ 1583/95 ΕλλΔν 38,1118.

158. ΑΠ 1488/81 ΝοΒ 30,913, ΑΠ 955/75 ΝοΒ 24,265, ΕφΑθ 1022/76 ΝΔ 32,238, Τούσιν, Κληρ., παρ. 52 σελ.162, 163.

159. ΑΠ 1488/81 ΝοΒ 30, 913.

160. ΕφΑθ 10729/79 ΝοΒ 28,1516.

161. ΕφΑθ 7996/86 ΑρχΝ 38, 702.

σκοπού¹⁶² ή και υποχρεώσεων προσώπων που τιμήθηκαν με τη διαθήκη μεταξύ τους ή προς τρίτους.¹⁶³

γ. Αρμοδιότητα του Εφετείου Αθηνών (ως ίσχυε) δεν υπάρχει και αν η αμφισβήτηση αποτελεί **προδικαστικό ζήτημα** της εφαρμογής του ΑΝ 2039/39.¹⁶⁴

δ. Δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα του ανωτέρω Εφετείου ο προσδιορισμός του **ακριβώς οφειλομένου ποσού κληροδοτήματος**.¹⁶⁵

Οι υποθέσεις που δεν υπάγονται στην παραπάνω αρμοδιότητα εισάγονται στο αρμόδιο σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις δικαστήριο και κρίνονται κατά την τακτική διαδικασία,¹⁶⁶ σε αντιδικία με τους κληρονόμους του διαθέτη ή με άλλα πρόσωπα που έχουν ή διεκδικούν δικαιώματα στην περιουσία του.¹⁶⁷

Συγκεκριμένα έχει κριθεί ότι όταν πρόκειται να κριθούν δικαιώματα τρίτων απέναντι στην προαναφερόμενη διαθήκη, υπόκεινται στην κρίση των τακτικών δικαστηρίων, κατά την γενική αρμοδιότητα τους.¹⁶⁸

2. Αγωγή για ακύρωση διάταξης διαθήκης. Η αγωγή για ακύρωση διάταξης διαθήκης στις περιπτώσεις των άρθρων 1782 έως 1785 εκδικάζεται κατά την τακτική διαδικασία. 240

3. Αγωγή περί αναγνώρισης ακυρότητας διαθήκης. Η αγωγή περί αναγνώρισης ακυρότητας διαθήκης έχει ως αντικείμενο διαφορά μη περιουσιακής φύσεως που δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις του άρθρου 17 ΚΠολΔ. Επομένως, υπάγεται, σύμφωνα προς το άρθρο 18 ΚΠολΔ, στην αρμοδιότητα του πολυμελούς Πρωτοδικείου.¹⁶⁹ Στη δωσιδικία της κληρονομιάς του άρθρου 30 παρ. 1 ΚΠολΔ υπάγονται και οι αγωγές με τις οποίες δίδεται η για οποιοδήποτε λόγο αναγνώριση του κύρους ή της ακυρότητας διαθήκης.¹⁷⁰ 241

162. ΑΠ 1062/2004 Δ 2005,575, ΕφΑθ 361/88 ΕλλΔνν 31,1522, ΑΠ 163/85 ΑρχΝ 37,104, ΕλλΔνν 26,1463, ΑΠ 106/ 85 ΕλλΔνν 26,1329, ΑΠ 1015/1977 ΝοΒ 26,914.

163. ΕφΑθ 10160/80 ΕλλΔνν 22,344, ΕφΑθ 8407/80 ΝοΒ 29,568, βλ και ΕφΑθ 1122/76 Αρμ ΛΑ΄,190.

164. ΕφΑθ 4484/98 ΝοΒ 47,617, ΑΠ 1583/95 ΕλλΔνν 38,1118, ΑΠ 678/93 ΕλλΔνν 35,1134, ΕφΑθ 9122/82 Δ 15,52, ΕφΑθ 1868/83 Δ 15,265, ΑΠ 91/80 ΝοΒ 28,1438, ΕφΑθ 10729/80 ΝοΒ 28,1516, ΕφΑθ 8407/80 ΝοΒ 29,568, ΑΠ 619/76 ΝοΒ 25,9, ΑΠ 710/74 ΝοΒ 23,301.

165. ΕφΑθ 2365/75 ΝΔ 32,333.

166. ΑΠ 1706/81 ΝοΒ 30,1060, ΑΠ 1488/81 ΝοΒ 30,913, ΕφΑθ 9122/82 Δ 15,52, ΕφΑθ 1868/83 Δ 15,265.

167. ΕφΑθ 9122/82 Δ 15,52, ΕφΑθ 1868/83 Δ 15,265.

168. ΑΠ 955/ 1975 ΝοΒ 24,265, ΕφΑθ 6311/1978 ΕλλΔνν 20,224.

169. ΕφΑθ 8930/80 ΕλλΔνν 22,337.

170. ΕφΑθ 4896/2003 ΕλλΔνν 2004,497, ΕφΑθ 1796/93 ΕλλΔνν 35,476, ΕφΑθ 8439/93 ΝοΒ 42,1006.

Γ. Μέμψη άστοργης δωρεάς

- 242 Στην αποκλειστική δωσιδικία της κληρονομίας του άρθρου 30 ΚΠολΔ υπάγεται και η αγωγή περί μέμψεως άστοργης δωρεάς.¹⁷¹

Δ. Αποδοχή και αποποίηση κληρονομίας

- 243 **1. Δήλωση αποδοχής με το ευεργέτημα της απογραφής.** Αρμόδιο είναι το δικαστήριο της κληρονομίας.
- 244 **2. Ακύρωση της δήλωσης αποδοχής κληρονομίας.** Καθ' ύλην αρμόδιο είναι το Πολυμελές Πρωτοδικείο (ΚΠολΔ 18), διότι πρόκειται για αντικείμενο ανεπίδεκτο αποτιμήσεως.¹⁷² Κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου είχε την κατοικία ή, αν δεν είχε κατοικία, τη διαμονή του, ο κληρονομούμενος όταν πέθανε.¹⁷³

Ε. Σχολάζουσα κληρονομία

- 245 **Διορισμός κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας. Άρθρο 813 ΚΠολΔ.** Κατά το άρθρο 813 ΚΠολΔ όταν το δικαστήριο μπορεί να ορίσει ειδικό κηδεμόνα για τη διεξαγωγή δίκης, ο διορισμός, η αντικατάσταση και η παύση του γίνεται από το δικαστήριο της κληρονομίας. Από το ίδιο δικαστήριο γίνεται και η βεβαίωση ότι δεν υπάρχει άλλος κληρονόμος εκτός από το δημόσιο.

Κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας. Διαδικασία. Η διαφορά η οποία έχει ως αντικείμενο την αναγνώριση του αν η κληρονομία είναι σχολάζουσα δεν αποτελεί υπόθεση της εκουσίας δικαιοδοσίας.¹⁷⁴ (βλ. Ν 4182/2013 με τον οποίο καταργήθηκε το άρθρο 1865 ΑΚ).

Στ. Αγωγή περί κλήρου

- 246 **Κατά τόπον αρμοδιότητα.** Οι κληρονομικές διαφορές μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η περί κλήρου αγωγή υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου είχε ο κληρονομούμενος κατά το χρόνο του θανάτου του, την κατοικία του ή ελλείψει αυτής, τη διαμονή του.¹⁷⁵

Καθ' ύλην αρμοδιότητα. Στην περί κλήρου αγωγή, η καθύλην αρμοδιότητα του δικαστηρίου προσδιορίζεται από την αξία του κληρονομικού μεριδίου του ενά-

171. ΕφΑθ 4470/81 ΕλλΔνη 22,741, Γ. Μητσόπουλος, Πολ.Δικ., σ. 227.

172. ΠΠρΑμφ 87/2012 ΕφΑΔ 2013,141.

173. ΠΠρΑμφ 87/2012 ΕφΑΔ 2013,141.

174. ΠΠρΑθ 9970/97 ΕλλΔνη 39, 667.

175. ΠΠρΘεσ 2227/92 Αρμ 46,909, ΕφΠατρ 1215/90 ΑχΝομ 1991,560.

γοντος κατά το χρόνο καταθέσεως της αγωγής αυτής στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο.¹⁷⁶

Περί κλήρου αγωγή του μεταγενέστερου κληρονόμου εναντίον κάποιου από τους αρχικούς κληρονόμους. Η εν λόγω αγωγή υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου είχε ο κληρονομούμενος κατά το χρόνο του θανάτου του την κατοικία του, αφού αντικείμενο αυτής είναι το κληρονομικό δικαίωμα στην κληρονομιά του αρχικού κληρονομούμενου, δικαιοπαρόχου των εναγόντων.¹⁷⁷

Ζ. Σχέσεις περισσότερων κληρονόμων

Αγωγή διανομής της κληρονομίας. Στην αγωγή διανομής της κληρονομίας το 247 καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο προσδιορίζεται με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης. Ως προς την κατά τόπο αρμοδιότητα, αν η αγωγή διανομής έχει ως βάση το κληρονομικό δικαίωμα του ενάγοντα αρμόδιο είναι το δικαστήριο της κληρονομίας. Αν ο ενάγων ζητάει να διανεμηθεί ένα ακίνητο της κληρονομίας, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της τοποθεσίας του ακινήτου, αν όμως η κληρονομία αποτελείται μόνο από το ακίνητο αυτό, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της κληρονομίας. Τέλος αν το υπό διανομή ακίνητο αποκτήθηκε εν μέρει από κληρονομική διαδοχή και εν μέρει από άλλη αιτία αρμόδιο είναι το δικαστήριο της τοποθεσίας του ακινήτου.¹⁷⁸

Η. Εκκαθάριση της κληρονομίας

Αίτηση εκκαθαριστή. Η αίτηση εκκαθαριστή για σύμμετρη ικανοποίηση δανει- 248 στών σε περίπτωση ανεπάρκειας της κληρονομίας δικάζεται κατά την εκούσια δικαιοδοσία.

Αμοιβή εκκαθαριστή. Δικαστήριο της κληρονομίας προς εκδίκαση αγωγής του 249 εκκαθαριστή κληρονομίας, για επιδίκαση της αμοιβής του, είναι το μονομελές πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε, τον χρόνο του θανάτου του, την κατοικία του και εάν δεν είχε κατοικία τη διαμονή του, εάν δε ούτε διαμονή είχε, του Μονομελούς Πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του κράτους (σύμφωνα με τα ισχύοντα προ της εφαρμογής του Ν 4055/2012).¹⁷⁹

176. ΠΠρΘεσ 2227/92 Αρμ 46,909, ΕφΠατρ 1215/90 ΑχΝομ 1991,560, ΕλλΔνν 32,1342.

177. ΕφΑθ 6678/82 ΝοΒ 30,1289.

178. ΕφΑθ 8559/78 ΝοΒ 27,596.

179. ΠρΑθ 386/91 Αρμ 49,72.

Θ. Τρόπος

- 250 **Αγωγή για καταδίκη του βεβαρημένου στην εκπλήρωση του τρόπου.** Η καθ' ύλην αρμοδιότητα στην αγωγή καταδίκης στην εκπλήρωση του τρόπου προσδιορίζεται βάσει της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς, ενώ κατά τόπον αρμόδιο είναι το δικαστήριο της κληρονομίας.
- Η αγωγή για καταδίκη του βεβαρημένου στην εκπλήρωση του τρόπου εκδικάζεται κατά την τακτική διαδικασία.¹⁸⁰

Ι. Εκτελεστής της διαθήκης

- 251 **Οι διαφορές μεταξύ εκτελεστή και κληρονόμου του άρθρου 2023 ΑΚ** εκδικάζονται από το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου έλαβαν χώρα οι πράξεις του διαχειριστή.¹⁸¹
- 252 **Η αίτηση για το δικαστικό προσδιορισμό της αμοιβής του εκτελεστή** εκδικάζεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου ο κληρονομούμενος είχε την κατοικία του ή τη διαμονή του ή, αν δεν είχε κατοικία ή διαμονή, το Μονομελές Πρωτοδικείο της πρωτεύουσας του κράτους.¹⁸²
- Η αίτηση για παύση εκτελεστή εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.
- 253 **Διατροφή εκ διαθήκης, εκτελεστές διαθήκης.** Καθώς προκύπτει από τα άρθρα 13, 14 επ., 16 και 18 ΚΠολΔ στην κατά το άρθρο 16 εξαιρετική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπάγονται μεν και οι διαφορές που αφορούν τον καθορισμό, την μείωση ή την αύξηση διατροφής που οφείλεται λόγω γάμου, διαζυγίου, συγγένειας ή αναγνωρίσεως της πατρότητας, δηλ. διατροφής από το νόμο, δεν υπάγονται όμως και οι διαφορές που αφορούν τον καθορισμό, τη μείωση ή την αύξηση διατροφής που οφείλεται από δικαιοπραξία, άρα και από διαθήκη¹⁸³ ούτε οι διαφορές από τη διαχείριση της κληρονομίας ή της κληροδοσίας από τους εκτελεστές διαθήκης μεταξύ αυτών και του κληρονόμου ή κληροδόχου.¹⁸⁴

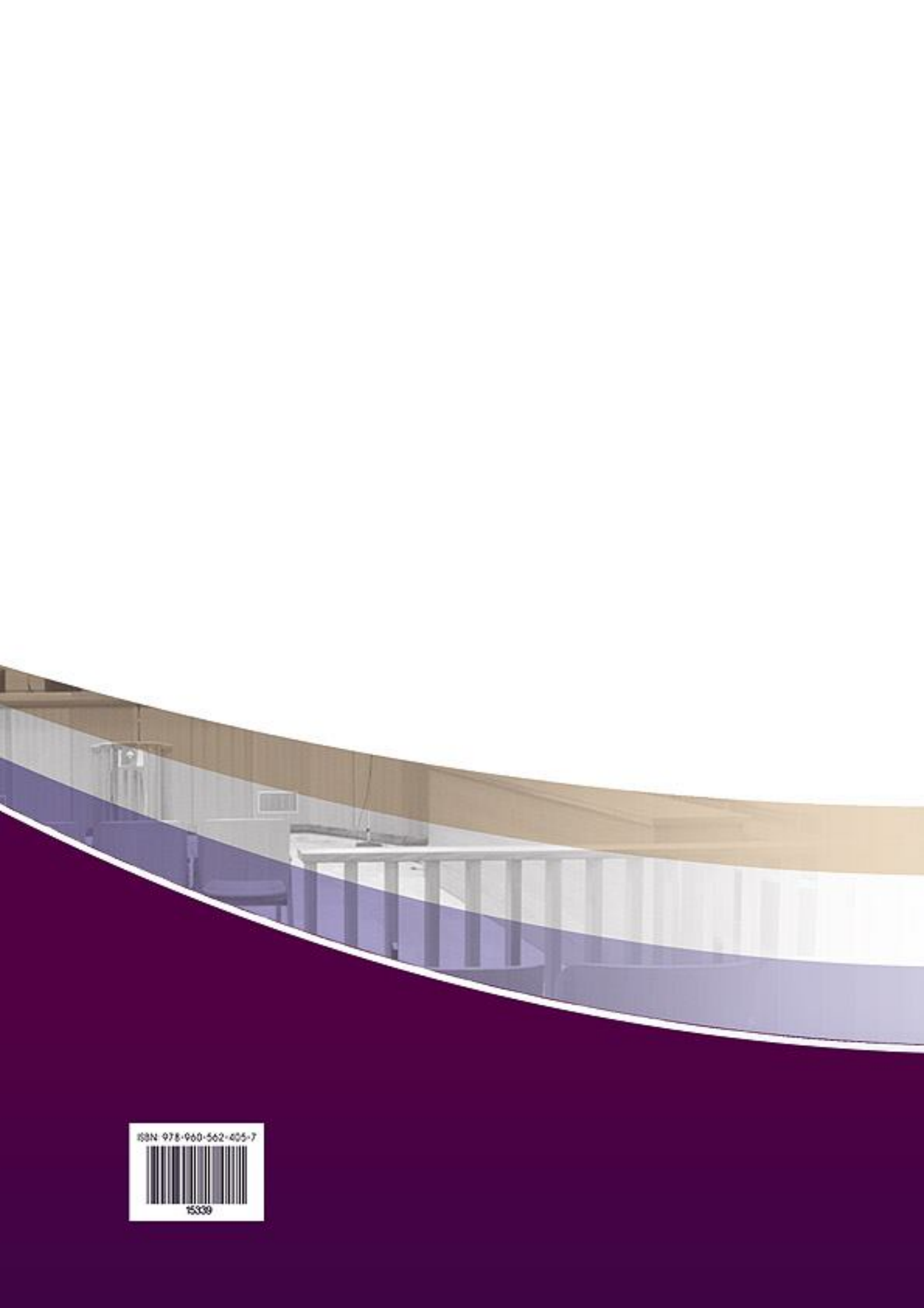
180. Βλ. Ν. Τριάντος, Αστικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2015, γ' έκδ., άρθρο 2014.

181. Ν. Τριάντος, ό.π., άρθρο 2023.

182. Ν. Τριάντος, ό.π., άρθρο 2027.

183. Βλ. Γ. Μητσόπουλος, ΠολΔ, έκδ. 1972, τεύχ. Α', σ. 199, Κ. Μπένης, ΠολΔ, άρθρο 16, Σ. Σταυρόπουλος, Ερμηνεία ΚΠολΔ, έκδ. Β' άρθρο 16, αριθμ. 21α.

184. ΕφΑθ 625/81 ΑρχΝ 33,126.

ISBN 978-960-562-405-7

15339